

Становище
от проф. Николай Драганов Младенов, дмн
относно конкурс за заемане на академична длъжност „доцент,,
на д-р Първолета Кръстева Якова – Кръстева, дм

На основание чл.4, ал.2 и чл.29А от ЗРАСРБ, чл.2, ал.2, чл.57, ал.1 и ал.2 от ППЗРАСРБ, чл.60, ал.1 и ал.2 от Правилника за развитие на академичния състав „Аджибадем СитиКлиник УМБАЛ Токуда,, ЕАД, като и Решение на академичния съвет (Протокол №66/03.06.2026 год.) съм определен в състава на научно дружество като вътрешен член, за провеждане на конкурс за избор за заемане на академична длъжност „Доцент,, в областта на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1 Медицина и научна специалност „Спешна медицина,, за нуждите на Многопрофилно спешно отделение на „Аджибадем СитиКлиник УМБАЛ Токуда „ЕАД, в срок до 6 месеца от обявяването му в ДВ бр.35/14.04.2026 година.

Д-р Първолета Кръстева Якова – Кръстева, дм представя монография със заглавие **„Спешното отделение – ключова и критична точка в многопрофилната болница за активно лечение,,** в обем от 251 страници. Избраната структура включва обща характеристика на Спешното отделение, същност и характеристика на медицинския триаж, поведението на спешното отделение в кризисни ситуации (в частност Ковид пандемията), ежедневното клинично поведение на спешното звено и всичко това сведено до утвърдените протоколи за медицинско поведение, базирани на добрите медицински практики.

Същността на спешната медицина се крие в непредвидимостта на клиничните ситуации, с които се сблъсква ежедневно персонала и времеви интервал, който е приоритетен за взимане на съответните решения.

Новите потребности имащи пряко отношение към спешната медицина могат да бъдат дефинирани по следния начин:

1. Практикува се от десетилетия, без да бъде ясно дефинирана като отделна специалност.
2. Една от най – младите специалности и същевременно най - ранима.
3. Когато времето е от значение старите специалности са безпомощни.
4. Социално значимите заболявания изискват все повече спешна диагностика и поведение.
5. Медицината е все по тясно специализирана в противовес на спешната медицина.

6. Медицинските системи са все по комплексни.

7. Уникалното място на спешната помощ:

- като свързващо звено в системата на здравеопазването;
- като клапан на системата – гарантиран минимален стандарт на медицинско обслужване и същевременно интерфейс на здравната система и елемент от националната сигурност;
- значителен неоползотворен технически напредък;
- нова лечебна формула – никой не е безнадеждно болен до доказване на противното;
- отмятане границите на живота;
- отмятане на лимитите на останалите специалности;
- упражнява позитивен натиск върху състоянието на болничната система;

Структурата на успешното функциониране на спешната медицина се базира на:

- нормативна база (нормативни протоколи и алгоритми за медицинско поведение базирани на добрите практики, с адекватно подсигуряване, при изнасяне на високите технологии в предни позиции;);
- пациентите като обект на медицински грижи;
- персонал;
- обучение на персонала;
- среда на работа;

И тук идва основният въпрос касаещ не само спешните звена – дали здравната система функционира като корпоративна структура, при различна степен на зрялост на участниците?

В контекста на тези парадигми д-р Кръстева се е опитала да даде отговор, макар и не достатъчно критичен, какво е мястото и как функционира спешната система в България, и в частност в УМБАЛ Токуда. Подробно е изложила основните дейности на СО в АСК УМБАЛ Токуда ЕАД – медицински триаж, диагностика, стабилизация, лечение и консултации на спешните пациенти, извършване на различни по характер манипулации, наблюдение и мониторинг на пациентите в рамките на 24 часа (един доста дискусатилен въпрос, който трябва да се базира на парадигмата за надграждаща медицински услуга), вторичен медицински транспорт и осигуряване на мероприятия по предварително сключени договори.

В частта триаж тя е дефинирала понятието, триажните категории, времевия интервал за неговото осъществяване, основните принципи/цел (определени хора, за определен период от време, с определен ресурс да направя така, че пациентът да бъде по – малко болен, с по – малък риск от инвалидност и повече здрав), условията за неговото ефективно провеждане и на базата на тази логика на триажните процеси е разработила триажен формуляр, целящ оптимизация на терапевтичните процеси.

Следващата част е свързана с анализ и същевременно разработени/оптимизирани алгоритми за конкретно медицинско поведение, в условията на спешния център. Алгоритмите включват начална оценка на пациента, поведение при КПР (тук има изложени някои неточности, които биха били обект на дискусия и корекция както и такива свързани с разреждането и изчисляването на медикаментите прилагани при КПР). Допълните протоколи включват различни области на медицината като шок с различна генеза, метаболитни и електролитни нарушения, остър коронарен инцидент, абдоминална, бъбречна, ендокринна, неврологична/неврохирургична, ортопедична, онкологична, инфекциозна спешност и други. Тук има известен проблем при реализиране на тези протоколи, който е по съвместен за цялата спешна помощ в страната – липсата за някои нозологични единици приетите по протокол медикаменти и съответно използваните медицински изделия.

Особено място в системата на спешната помощ и лечението на пациентите имаше спешното звено по време на Ковид пандемията. Няколко са важните моменти на които искам да обърна внимание, отразени в монографията на д-р Кръстева:

- медицинските среди имаха много малка, дори нищожна информация в началото за характера на инфекцията, а в следствие така и така не се стигна до единна система за медицински поведение в страната;
- спешните екипи бяха първата линия на съприкосновение с пациентите, в условията на денонощен кошмар от пищащи линейки, безкритични пациенти, дефицит на интензивни легла и естествено преуморен от работа персонал;

Какво бе позитивното в работата на спешното звено, отразено в монографията на д-р Кръстева по време на пандемията?

- реструктурирането на звеното в крачка, с адаптиране към новите медицински реалности;
- овладяване на принципите на безопасна работа и опазване живота на персонала;

- разработване на устойчиви практики на медицинско поведение, обсъждани във формат на взаимодействие с останалите клинични звена;
- актуализиране трендово на приетите протоколи на клинично поведение (диагностично – терапевтични и лабораторно – диагностични);
- особено внимание заслужава изградения алгоритъм за поведение при бременни, деца и пациенти на хронична диализа;
- и не на последно място перфектното взаимодействие между КАИЛ/Спешно звено;

Друг важен аспект в работата на спешното звено, подчертано в монографията на д-р Кръстева е работата с полиморбидни пациенти, в критично състояние налагащи комплексно клинично поведение. Тука също са представени протоколи за клинично – организационно поведение, но смятам че там има още какво да се оптимизира. Може би в определени случаи спешното звено, на база на по-висока степен на интензификация би могло да взема своевременни и независими решения, които биха дали възможност за по бързото достигане до съответната клинична диагноза и от там поведение.

Друг важен аспект от работата на спешното звено е провеждане на вторичен медицински транспорт. Тук екипите се сблъскват с определени проблеми, които в голяма степен са оптимизирани.

- работа в екип и специфични условия, ограничаващи обема на работа;
- работа с конкретната апаратура в реанимобила (известен недостатък е все още невъзможността да се прилагат в достатъчна степен достижения на съвременната медицина що се отнася за апаратура);
- липсата на адекватна, предварителна медицинска информация за състоянието на пациента, както и чек лист отразяващ неговия трансфер;

В заключение искам да изразя моето позитивно отношение към монографията на д-р Кръстева, почиваща на голям практически опит, съчетан с добри медицински практики.

Давам моето съгласие на д-р Първолета Кръстева Якова – Кръстева, дм да бъде присъдена академична длъжност „Доцент,, в областта на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1 Медицина и научна специалност „Спешна медицина,, за нуждите на Многопрофилно спешно отделение на „Аджибадем СитиКлиник УМБАЛ Токуда „ЕАД.

3.07.2026

КАИЛ.....

проф. Н.Младенов дмн